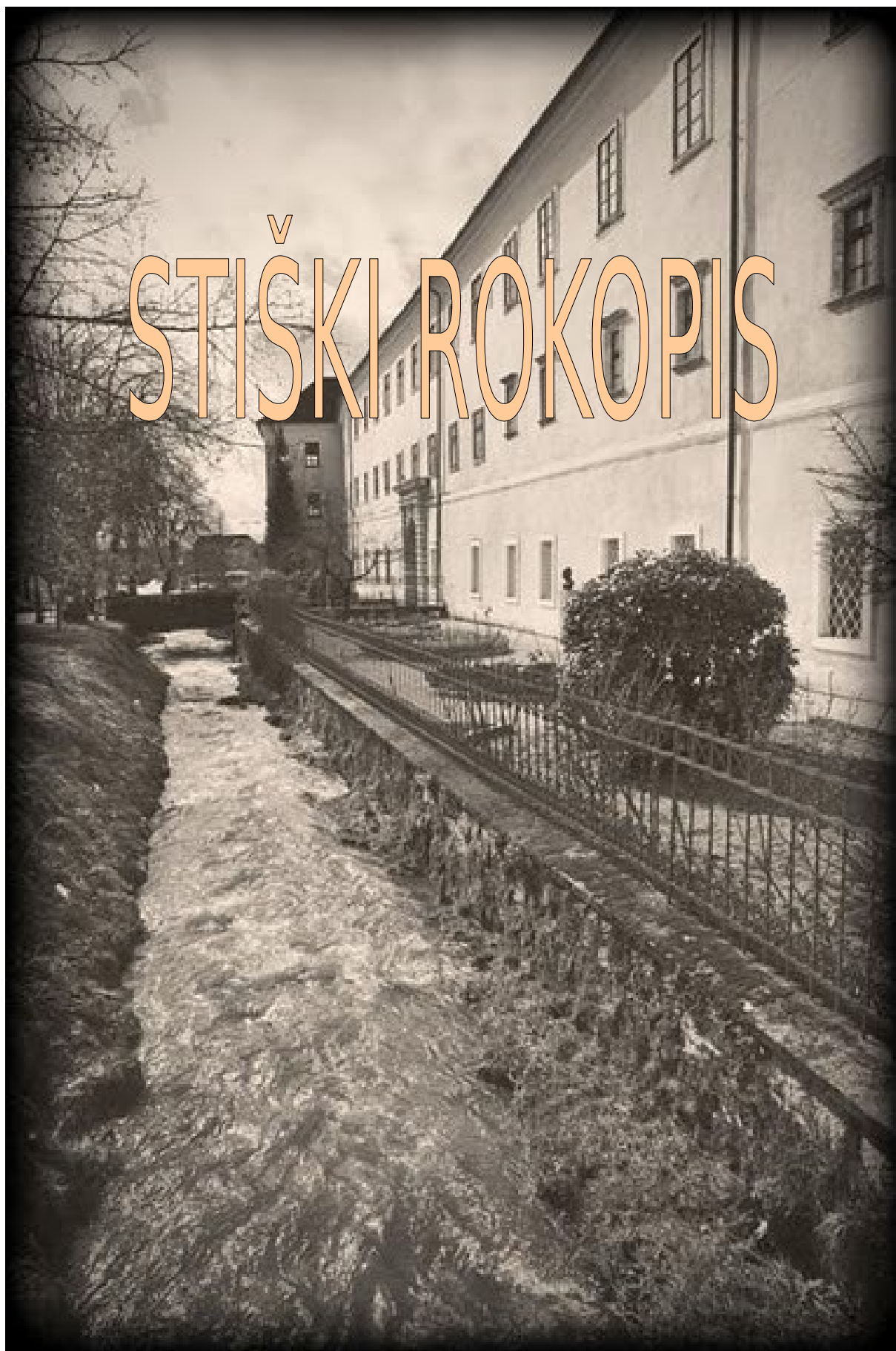

Ekonomška šola Ljubljana
Prešernova 6
1000 Ljubljana

Ljubljana, 1. 10. 2010

Leta 35 pr. n. št. je Dolenjska prišla pod rimsko oblastjo, kot ena od provinc. Mnogo ljudi se je tedaj naučilo brati in pisati, torej je Rim našim krajem omogočil tudi velik kulturni napredek. V 3. st. je Rimski imperij začel propadati in začeli so se naseljevati Slovani. Najverjetneje je Stična postala znana v 12. st., ko je oglejski patriarh Peregrin 1. ob podpori grofov ustanovil samostan, ki je bilo središče splošne ustvarjalnosti, krona vsega pa je bil siloviti Stiški rokopis.

Stiški rokopis predstavlja slovenska besedila in je tretji najstarejši zapis v slovenskem jeziku. Nastal je v 15. stoletju. Prvi del rokopisa je sestavljen iz štirih besedil, ki jih je v gotici izpisal cistercijan češkega rodu. Stiški rokopis so odkril v 19. st..

Stiški rokopisu pravimo tudi Ljubljanski rokopis, shranjen pa je v NUK-u.

Kot sem že omenila je Stiški rokopis nastal v prvi polovici 15. st. natančneje okoli leta 1428-1440. Nastal je v cistercijskem samostanu ter je zapisan v latinskem rokopisnem zborniku. Rokopis je zapisan v okrogli češki bastardi, izkazuje pa tudi dvojno narečno osnovo.

Prvi del Stiškega rokopisa vsebuje obrazec splošne spovedi, kitico velikonočne pesmi, predprižni klic ter molitev k Mariji (Češčena podi- prevedena iz latinščine). Strokovnjaki so na podlagi danih dokazov odkrili, da je češki duhovnik pisec dveh besedil; od tod tudi viden vpliv češkega jezika v rokopisu, drugi dve besedili pa je najverjetneje zapisal eden od njegovih učencev, ki je bil domačin; viden vpliv dolenjskega narečja ter germanizem.

Ko so v 19. stoletju odkrili Stiški rokopis v študijski knjižnici so se trije možje, strokovnjaki, vsak na svojem področju zavzeli za Stiški rokopis g. Fran Miklošič, ki je medijem poročal o Stškem rokopisu nato g. Vatroslav Oblak, ki je objavil jezikovno analizo ter Ivan Grafenauer, ki pa je poudaril kulturno vrednost Stiškega rokopisa.

Fran
Miklošič

Viri in literatura:

- Enciklopedija Slovenije12. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1998 +str. 319
- Splošni leksikon založbe Modita, 2006
- Internet- slike